

Oponentský posudek na bakalářskou práci

Název práce: Management rašelinných luk a pramenišť pro podporu ohrožených druhů cévnatých rostlin

Autor: Barbora Bělovská

Oponent: RNDr. Táňa Štechová, Ph.D.

Předložená bakalářská práce se zabývá tématem aktuálně řešeným v praktické ochraně přírody. Autorka pracuje s reálnými daty získanými při záchraně kriticky ohroženého druhu *Sedum villosum*, data se snaží srozumitelně interpretovat a vyvodit z nich praktická doporučení pro další postup ochrany lokality.

Práce obsahuje poměrně rozsáhlou literární rešerši, která je složena ze dvou částí a členěna do 4 kapitol. V prvních třech obecně a široce pojatých kapitolách se zabývá členěním rašelinišť, jejich významem, ohrožením a způsoby managementu a revitalizací těchto stanovišť. Další část rešerše tvoří kapitola o kriticky ohroženém druhu *Sedum villosum*, která do detailu popisuje biologii a ekologii druhu, příčiny jeho ohrožení, historické a současné rozšíření v České republice a velmi precizně popisuje stav populací na všech recentních lokalitách.

Kapitola 5 je věnována lokalitě Jezdovické rašeliniště, kam byl cílový druh repatriován. Autorka výstižně popisuje metodiku a následný monitoring repatriace, vyjmenovává faktory ovlivňující prosperitu populace rozchodníku a zamýšlí se nad úspěchy a neúspěchy celého projektu. Je škoda, že se autorka nepokusila alespoň o základní statistické vyhodnocení získaných dat, výsledek by mohl být zajímavý.

V kapitole 6 zpracovala autorka návrh projektu na 2. etapu repatriace cílového druhu na lokalitu Jezdovické rašeliniště. Projekt je přesně formulován a pozitivně odráží autorčiny praktické zkušenosti s řešeným problémem.

Práce má logickou strukturu, je psána poměrně srozumitelně a až na vysoký počet nadbytečných čárek ve větách je téměř prostá překlepů a pravopisných chyb.

K práci mám tyto konkrétní připomínky, otázky a podněty k diskuzi :

- V kapitole 2.1 Typy pramenišť a rašelinišť v ČR nikde není vysvětleno, co znamenají zkratky v závorkách za názvy stanovišť (R1, R2, atd.), které autorka pravidelně v textu uvádí. Stačil by jednoduchý odkaz na Katalog biotopů ČR. Dále není jasné, z jakých zdrojů autorka v této části rešerše čerpala, jediným uvedeným zdrojem je práce Kučerová a Bufková 2017. Použití jediného zdroje pro takto rozsáhlou část textu považuji za nedostatečné, bylo by vhodné např. zmínit práce Katalog biotopů nebo Vegetace České republiky 3.
- V kapitole 2.3.1 je napsáno, že se rašeliniště po velkoplošném drastickém odvodnění do původní podoby bez rekultivačního zásahu již nevrátí. Považuje autorka za možné, že lze vhodnou rekultivací dosáhnout úplného navrácení do původního stavu?
- Poslední odstavec kapitoly 2.3.3 týkající se těžby rašeliny pro lázeňské účely je zde uveden zcela bez kontextu a působí v textu poměrně rušivě.
- V kapitole 2.3.4 mne zaujala zmínka o tom, že kyselé deště v Jizerských a Krušných horách oslabily některé druhy rašeliničů a hnědých mechů a podpořily expanzi jätrovek. Toto tvrzení ve čtenáři vzbuzuje domněnku, že vyšší zastoupení jätrovek na vrchovištích je nežádoucí. Nicméně na vrchovištích roste jätrovek celá řada, některé patří mezi značně ohrožené organizmy a vyskytují se právě jen ve vrchovištních šlencích. Může autorka upřesnit, zda Rybníček ve své práci zmiňuje, jaké konkrétní druhy jätrovek na vrchovištích expandovaly?

- Za spornou a poněkud nešťastně zpracovanou považuji kapitolu 2.5 Zvláště chráněné druhy rostlin na rašeliništích. Zajímavý je úvodní odstavec, kde jsou popsány vlastnosti ohrožených cévnatých rostlin na rašeliništích a uvedený počet těchto rostlin zahrnutých ve vyhlášce (Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny) v kontrastu s tím, jak malou část území rašeliniště v ČR zabírají. V další části kapitoly je poměrně složitý rozbor toho, kolik ohrožených rostlin roste v kterém typu rašeliništních biotopů. Jak byly jednotlivé druhy k biotopům přiřazovány? Vychází autorka z nějaké publikace, nebo se jedná pouze o její odhad? Podle mých zkušeností není často jednoznačné přiřazení k typu biotopu možné a u řady druhů se s názorem autorky nestotožňuji já ani Katalog biotopů ČR. Např. *Swertia perennis* považuji za typický druh prameniště, zatímco v tabulce je zařazen mezi druhy osidlující přechodová rašeliniště a rašelinné louky. *Scheuchzeria palustris* není druhem přechodových rašelinišť, ale diagnostickým druhem vrchovištních šlenků. *Hydrocotyle vulgaris* je nejen druhem přechodových rašelinišť, ale roste i v rašelinných lesích. *Carex melanostachya* rozhodně není druhem vrchoviště. *Lycopodium annotinum* nelze považovat za druh slatinných luk a slatiniště. Na první pohled velmi zajímavé grafy ukazující počty zvláště a kriticky ohrožených druhů v jednotlivých typech rašelinišť nejsou bohužel příliš reprezentativní. Dále jsem se v tabulce nedočetla, podle čeho je uváděna nomenklatura ohrožených taxonů cévnatých rostlin.
- Je známo jaká je přibližná produkce semen rozchodníku z jedné rostliny?
- Ví se, jak dlouho vydrží semena rozchodníku v semenné bance?
- V jakém roce byl druh znovu vysazen na lokalitu Podlesí?
- Jsou aktuálnější údaje o stavu populace na lokalitě Stročov než z r. 2016?
- Nepřemýšleli jste o tom zkusit na Stročově podobný management (stržení drnu, mulčování) jako na Knižecích Pláních?
- Jak je na tom rozchodník ve vztahu k mechovému patru? Zřejmě mu vadí zapojené porosty rašeliničků a prospívají stržené plochy bez konkurence mechů, kde je ale zase nebezpečí povrchové eroze. Není ideální stav „někde mezi“ v řídkých porostech hnědých mechů? Jak vypadá mechové patro na nejvíce prosperující lokalitě Božídarské rašeliniště? Bylo by případně možné se pokusit na nové ploše na Jezdovickém rašeliništi udělat „ideální mechový koberec“, ve kterém by se druhu mohlo dařit lépe?
- V plánovaných očekávaných výsledcích projektu má každoroční zpráva obsahovat průběžná data o výšce hladiny vody na severní a jižní mikrolokalitě. Budou zahrnuta i data z nově vytvořené 3. plochy?

Několik čistě formálních drobností (prosím při obhajobě nekomentovat):

- Do obr. 2 se vloudily hned dva překlepy.
- Kapitola 3.2 – i mechorosty patří mezi vyšší rostliny
- Cena fotoaprátu, jehož koupě je v projektu plánována, je patrně 8000, nikoli 800 Kč.
- V seznamu literatury není sjednocena forma jednotlivých prací, např. jména autorů jsou někdy oddělena spojkou „a“, někdy „et“ a někdy pouze čárkou. Podobná nejednotnost je i v textu.

Přes výše uvedené nedostatky považuji práci za zdařilou a přínosnou a doporučuji ji k obhajobě. V případě dobré obhajoby navrhuji hodnotit stupněm **výborně**.